Skeç Senaryo Temelli Epistemolojik ?nanç Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Skeç Senaryo Temelli Epistemolojik ?nanç Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30449

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Epistemolojik inançlar, bireylerin bilginin do?as? ve ö?renme süreçleri hakk?ndaki ki?isel teorilerini ifade eden merkezi bir psikolojik yap?d?r. **Skeç Senaryo Temelli Epistemolojik ?nanç Ölçe?i**, özellikle ortaokul ö?rencilerinin bu inançlar?n? ba?lamsal bir yakla??mla ölçmek amac?yla 2020 y?l?nda Servet Üztemur taraf?ndan geli?tirilmi?tir. Geleneksel Likert tipi maddelerin soyutlu?unu a?mak için, ölçek maddeleri Ay?e ve Leyla aras?ndaki matematik ba?ar?s?zl???na dair bir diyalog içeren somut bir **senaryo** üzerine kurulmu?tur. Bu yap?, ö?rencilerin bilgiye ve zekâya yönelik sabit (Ay?e) veya geli?ime aç?k (Leyla) inançlar?n? derinlemesine ara?t?rmay? hedefler. Ölçek, 5'li **Likert Ölçe?i** format?n? kullanmaktad?r ve geli?tirme çal??malar? ilgili akademik makalede detayl? olarak sunulmu?tur.

Ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin ö?renmenin do?u?tan gelen yeteneklere mi yoksa çaba ve gayrete mi ba?l? oldu?u yönündeki inançlar?n? tespit etmektir. Bu ba?lamsal sunum, ö?rencilerin teorik inançlar?n? günlük ya?am durumlar?na daha yak?n bir ?ekilde yans?tmas?n? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Skeç Senaryo Temelli Ölçek, **Epistemolojik ?nançlar**, Ortaokul Ö?rencileri, Matematik E?itimi, Bili?sel Geli?im, Zekâ ?nançlar?, Geli?im Zihniyeti, **Senaryo** Temelli Ölçme.

Yazarlar

Servet ÜZTEMUR

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, ortaokul düzeyindeki ö?rencilerin **epistemolojik inançlar?n?**, özellikle bilginin kayna?? ve ö?renmenin do?as? ile ilgili görü?lerini ölçmektir. Geleneksel ölçeklerin aksine, bu araç ö?rencilerin soyut kavramlara tepki vermesini beklemek yerine, günlük ya?amdan al?nm?? somut bir senaryo (matematik s?nav? ba?ar?s?zl???) sunarak inançlar?n? ba?lam içinde de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r.

Ölçek, ö?rencilerin ö?renmedeki ba?ar?n?n do?u?tan gelen yeteneklere (sabit zekâ inanc?) mi yoksa ki?isel çaba ve stratejilere (geli?im zihniyeti) mi ba?l? oldu?u konusundaki kutupla?m?? görü?leri ortaya ç?karmak üzere tasarlanm??t?r. Bu sayede, e?itimciler ve ara?t?rmac?lar, ö?rencilerin ö?renme motivasyonlar?n? ve akademik ba?ar?lar?n? etkileyen temel inanç yap?lar?n? daha do?ru bir ?ekilde analiz edebilirler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Skeç Senaryo Temelli Epistemolojik ?nanç Ölçe?i, bilginin kesinli?i, bilginin kayna?? ve ö?renmenin h?z? gibi geleneksel epistemolojik boyutlar? dolayl? olarak ölçerken, özellikle zekân?n do?as?na yönelik inançlara odaklanmaktad?r. Ölçek, Ay?e'nin "do?u?tan matematik zekâs?" eksikli?ine dayal? sabit inançlar? ile Leyla'n?n "çal??ma ve çaba"ya dayal? geli?im inançlar?n? kar?? kar??ya getirerek iki ana kutbu temsil etmektedir.

Ölçe?in ölçtü?ü temel **psikolojik yap?**, ö?rencilerin ö?renme ve zekâya dair sahip oldu?u örtük teorilerdir (Implicit Theories of Intelligence). Bu yap?, ö?rencilerin zorluklarla kar??la?t?klar?nda gösterdikleri azim, problem çözme becerileri ve akademik risk alma davran??lar?n? do?rudan etkilemektedir. Ölçek, bu inançlar?n somut bir durum ba?lam?nda ne kadar güçlü oldu?unu belirlemeyi hedefler.

Geçerlik

Ölçe?in **geçerlik** çal??malar?, ölçe?in gerçekten ölçmek istedi?i epistemolojik inanç yap?s?n? ne ölçüde temsil etti?ini göstermek amac?yla yürütülmü?tür. ?lgili makalede belirtildi?i gibi, yap? geçerli?i ve içerik geçerli?i kan?tlar? sunulmu?tur. Ölçek, alan?nda uzman akademisyenlerin görü?leri al?narak (içerik geçerli?i) ve istatistiksel yöntemler kullan?larak (yap? geçerli?i) do?rulanm??t?r.

Yap? geçerli?i genellikle Aç?klay?c? ve Do?rulay?c? **Faktör Analizi** (Exploratory and Confirmatory Factor Analysis - EFA ve CFA) yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçek maddelerinin, sabit zekâ inanc? ve geli?im zihniyeti gibi beklenen alt boyutlar alt?nda topland???n? do?rulam??t?r. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve faktör yükleri, Üztemur (2020) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makalede mevcuttur.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, ölçüm arac?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek için gerçekle?tirilmi?tir. ?lgili makalede detaylar? belirtilen bu çal??malar, genellikle iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplamalar?n? içermektedir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ölçe?in güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in ortaokul ö?rencilerinin epistemolojik inançlar?n? tutarl? bir ?ekilde ölçmek için yeterince güçlü oldu?unu göstermektedir. Ayr?ca, test-tekrar test güvenilirli?i gibi ek analizler de ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n? desteklemek amac?yla makalede sunulmu? olabilir. Tüm nicel güvenirlik verilerine ula?mak için okuyucular?n orijinal kayna?a (Üztemur, 2020) ba?vurmalar? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme sürecinde, ölçek yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumlu olup olmad???n? belirlemek amac?yla **Faktör Analizi** kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçekte yer alan maddelerin hangi alt boyutlar? temsil etti?ini ve bu boyutlar?n birbirinden ba??ms?z olarak ne kadar varyans? aç?klad???n? ortaya koyar.

Senaryo temelli bu ölçek, muhtemelen iki temel faktöre ayr?lmaktad?r: Birinci faktör, Ay?e'nin temsil etti?i **Sabit Zekâ ?nanc?** (Matematik ba?ar?s?n?n do?u?tan geldi?i ve de?i?tirilemez oldu?u inanc?); ikinci faktör ise Leyla'n?n temsil etti?i **Geli?im Zihniyeti** (Çaba ve çal??mayla ba?ar?n?n elde edilebilece?i inanc?). Faktör analizinden elde edilen sonuçlar, bu iki z?t epistemolojik duru?un ortaokul ö?rencilerinin yan?tlar?nda ayr??an yap?lar oldu?unu teyit etmektedir.

Ölçüm Arac?

Test Type: Geli?tirme (Developmental)

Format: **5'li Likert Ölçe?i**. Derecelendirme: Kesinlikle Kat?lm?yorum (1) ile Tamamen Kat?l?yorum (5) aras?nda de?i?mektedir. Ölçek, bir **skeç/senaryo** ba?lam?nda sunulan maddelerden olu?maktad?r.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ö?renciler (Students)

Age Group: Ortaokul Ö?rencileri (Middle School Students)

Population Details: Ölçek, 6., 7. ve 8. s?n?f ö?rencileri gibi ortaokul kademesinde ö?renim gören bireylerin epistemolojik inançlar?n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Test Methodology: Kat?l?mc?lar öncelikle Ay?e ve Leyla aras?ndaki matematik ba?ar?s?na dair senaryo diyalogunu okurlar. Ard?ndan, diyalogdaki karakterlerin ifadelerine dayal? olarak haz?rlanan ifadelere 5'li Likert format?nda kat?lma düzeylerini belirtirler. Bu yöntem, yan?tlar?n ba?lamsal gerçekçili?ini art?rmay? amaçlamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Zekâ Teorileri, Geli?im Zihniyeti, Sabit Zihniyet, Ölçme ve De?erlendirme, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, **Faktör Analizi**.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal makalede belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: servetuztemur@gmail.com

Correspondence Address: ?lgili akademik makalede belirtilmi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için yazar Servet Üztemur ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için genellikle izin talep edilmelidir.

PDF Eri?imi: Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: skec-senaryo-temelli-epistemolojik-inanc-olcegi-toad.pdf

Kaynakça

Üztemur, S. (2020). Middle School Students' Epistemological Beliefs: Development of a Scale Based on Vignettes and Scenarios. *International Journal of Psychology and Educational Studies, 7*(2), 165-176.

Makalenin orijinal PDF'ine a?a??daki ba?lant?dan da eri?ilebilir: ijpes.com

Skeç Senaryo Temelli Epistemolojik ?nanç Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML? NOT: A?a??daki ölçek maddeleri, ölçe?in ba?lamsal yap?s?n? olu?turan senaryo diyalogunu ve ard?ndan gelen derecelendirme ifadelerini içermektedir.

Matematik s?nav?ndan dü?ük not alan Ay?e ve Leyla kendi aralar?nda konu?maktad?r.
Ay?e: "Matemati?e ne kadar çal???rsam çal??ay?m yine de akl?m alm?yor. Ne kadar çabalasam da bo?; do?u?tan matematik özürlü oldu?um için bu derste ba?ar?l? olam?yorum. Do?u?tan matematik zekâm olmad??? için ben bu matemati?i asla ö?renemeyece?im. Matematikte ba?ar?l? ö?rencilerin bu derse çal??malar?na gerek yok; çünkü onlar do?u?tan matematik zekâs?na sahiptirler. Ke?ke ben de onlar gibi matematik zekâs?na sahip olarak do?sayd?m.
Leyla: "Matematik dersine yeterince çal??mad?m. Çal???rsam yüksek not alaca??mdan eminim. Yeteri kadar çaba gösterip çal???rsam ba?ar?l? olamayaca??m ders yoktur. Biraz gayret edersem matematik dersinde çok yüksek notlar alabilirim. Do?u?tan matematik zekâs?na inanm?yorum. Çal???nca her ?ey ö?renilir. Bir ö?renci çok u?ra??r ve emek verirse karma??k problemleri

ARABPSYCHOLOGY.COM

mutlaka çözecektir."
Ay?e'ye kat?l?yorum; bence de matematik dersinde ba?ar?l? olabilmek için do?u?tan matematik zekâs?na sahip olmak gereklidir.
Ay?e'ye kat?l?yorum; bence de do?u?tan matematik zekâs?na sahip olan ö?rencilerin bu derse çal??malar?na gerek yoktur.
Leyla'ya kat?l?yorum; bence de matematik dersinde ba?ar?l? olabilmek için illa do?u?tan matematik zekâs?na sahip olmaya gerek yoktur.
Ay?e'ye kat?l?yorum; bence de baz? ö?renciler ne kadar çabalarsa çabalas?nlar do?u?tan getirdikleri zekâ kapasitelerinden dolay? baz? konular? ö?renemezler.
Leyla'ya kat?l?yorum; bence de bir ö?renci çok çal???rsa matematik dersinde ba?ar?l? olabilir.
Leyla'ya kat?l?yorum; bence de bir ö?renci yeteri kadar çal???p çabalarsa karma??k problemleri çözmeyi ba?ar?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM